

ВСТУП

Рукопис, який ви збираєтесь прочитати, потрапив мені до рук таким чином.

Вечері 17 лютого 1976 року в наші двері подзвонили, і моя дружина пішла відчиняти. За хвилину вона повернулася до спальні, де ми дивилися телевізор, і сказала, що мене хоче бачити якась жінка.

Я встав і пройшов до передпокою. Вхідні двері були відчинені. На ганку стояла висока, добре вдягнена жінка років за п'ятдесят. У руках у неї був великий пухкий конверт.

— Ви Роберт Нільсен? — спитала вона.

Я відповів ствердно, і вона простягнула мені конверт.

— Тоді це вам, — промовила вона.

Я глянув на нього з підозрою і спитав, що в ньому.

— Послання від вашого брата, — була відповідь.

Це лише підсилило підозру.

— Що ви маєте на увазі? — спитав я.

— Цей рукопис продиктував мені ваш брат Крис, — сказала вона.

Слова жінки обурили мене.

— Не знаю, хто ви, — сказав я, — та якби ви мали хоч малесеньке уявлення про мого брата, ви б знали, що він більше року як помер.

Жінка зітхнула.

— Я знаю це, містере Нільсен, — втомленим голосом відповіла вона. — Я екстрасенс. Ваш брат передав мені цей матеріал з...

Побачивши, що я зачиняю двері, жінка зупинилась і випалила:

— Містере Нільсен, *благу!*

Її голос звучав так широко і наполегливо, що я глянув на неї з подивом.

— Шість виснажливих місяців я працювала над цим рукописом, — продовжила вона. — Не тому, що мені так хотілося. В мене купа власних справ. Але ваш брат не полишав мене у спокої, доки я не записала його послання, все до останнього слова, і не пообіцяла, що передам його вам.

У її голосі пролунав відчай.

— А тепер заберіть його і дайте вже мені спокій.

Із цими словами вона тицьнула конверт мені в руки, розвернула і поспішила вниз до пішохідної стежки. Я бачив, як вона сіла у своє авто і поїхала якнайшвидше.

Ніколи більше я не зустрічав цієї жінки і не чув про неї. Навіть імені її не знаю.

* * *

Я вже тричі прочитав рукопис. Знати б тільки, що з ним робити.

Я людина не релігійна, та, як кожен з нас, хотів би вірити, що смерть — дещо більше, ніж просто забуття. І все ж мені важко, якщо взагалі можливо, сприймати цю історію за чисту монету. Я тримаюся думки, що все це і є не більш як *історія*.

У ній і справді є деякі факти. Факти з життя мого брата і його родини, які та жінка знати просто не могла, хіба припустити, що вона вдалась до кількомісячного складного — і недешевого — розслідування, аби розкопати їх, перш ніж створити рукопис. Якщо так, то навіщо їй це? Що вона могла виграти від цієї махінації?

Я маю чимало різноманітних запитань стосовно цієї книги. Не буду їх перелічувати, а краще дам читачеві можливість сформулювати власні. Лише в одному я впевнений: якщо цей рукопис — правда, кожному з нас слід задуматись про своє життя. Глибоко задуматись.

Роберт Нільсен Ісліп, Нью-Йорк,
січень 1978 року

СМЕРТНИЙ СОН

СТРІМКИЙ ВИР ЗОБРАЖЕНЬ

Є така фраза: «Почніть від початку». Я не можу цього зробити. Я починаю з кінця — із завершення моїх днів на землі. Викладаю тобі все, як воно сталося, — і те, що сталося потім.

Кілька слів щодо тексту. Ти читав мої твори, Роберте. Цей звіт може здатись несхожим на них. Причина в тому, що мої можливості обмежені людиною, яка його пише. Мої думки мусять проходити крізь її розум, і я не владний із цим нічого зробити. Не всі зерна будуть просіяні крізь сито. Зрозумій, якщо текст виявиться занадто спрощеним. Особливо спочатку.

Ми з нею й так робимо все, що можемо.

* * *

Дякувати Богу, того вечора я був сам. Зазвичай ми ходили в кіно разом із Йеном. Двічі на тиждень — ти ж знаєш, через мою роботу.

Того вечора він не пішов. Грав у шкільній виставі. Дякувати Богу ще раз.

Я був у кінотеатрі біля торговельного центру. Не можу продиктувати назву. Якась довга, складалася з двох частин. Спитай назву в Йена.

Коли я пішов з кінотеатру, було за одинадцять. Я сів у машину й поїхав на майданчик для гри в гольф. Маленький —

дитячий. Не можу передати це слово. Гаразд. Скажу по буквах. Повільно. М-і-н... і-а... т-ю-р... н-и-й. Добре, є.

Там був жвавий рух, на тій... вулиці? Ні, ширше. А-ве... ню? Неточно, але підійде. Мені здалося, що можна виїхати, тож я почав рух. Та мав зупинитись — мені назустріч летіла машина. Там було досить простору, щоб об'їхати моє авто, але вона цього не зробила. Вдарилася в переднє ліве крило. Автомобіль закрутився.

Мене трусило, але я був пристебнутий поясом. Не поясом. П-а-с-ком. Я не мав отримати важких поранень. Але з'явився фургон і вдарив у заднє праве крило моєї автівки, викинувши її на центральну смугу. У протилежному напрямку рухалась вантажівка. Вдарилася мою машину просто в лоб. Я чув тріск і скрегіт, чув, як ламається скло. Я вдарився головою, і чорна безодня поглинула мене. Здається, на мить я побачив самого себе — скривавленого, непритомного. Потім настала темрява.

* * *

Я знов опритомнів. Боліло нестерпно. Я чув жахливий звук власного дихання, неглибокого й повільного, з раптовими схлипами. Мої ноги були холодні як лід. Я пам'ятаю це.

Поступово я відчув кімнату навколо себе. Гадаю, людей також. Щось не давало мені бути впевненим. Сидяця. Ні, ще раз. С-е-д-а-ц-і... сидяця.

До мене долинув голос. Він щось промовляв пошепки, але слів я розібрати не міг. На мить я побачив поруч із собою чийось фігуру. Мої очі були заплющені, але я її бачив. Я не міг розібрати, була це чоловіча чи жіноча фігура, але я знав, що вона промовляє до мене. Слів я не чув, тож вона пішла.

Новий напад болю, тепер уже душевного, поступово охоплював мене. Біль наростав, наче звук, коли вмикаєш радіо. Це був уже не мій біль, а біль Енн. Вона ридала від страху.

Через те, що мене було поранено. Вона боялася за мене. Я відчував її муку — страждання були нестерпними. Силою волі я намагався відігнати ману, але не міг. Намагався вимовити її ім'я, але марно. Не плач, думав я. Зі мною все буде добре. Не бійся. Я люблю тебе, Енн. Де ти?

Тієї миті я був удома. Був недільний вечір. Ми всі перебували в залі, гомоніли й сміялися. Енн сиділа поруч зі мною, поруч із нею Йен. За Йеном — Ричард, і на іншому кінці дивану — Марі. Однією рукою я обіймав Енн, яка притулилась до мене. Вона була тепла, я цілував її в щоку. Ми посміхались одне до одного. Був недільний вечір, тихий і спокійний, і ми всі були разом.

Я відчув, що темрява починає розсіюватись. Я лежав у ліжку. Знову повернувся біль, пронизавши мене наскрізь. Ніколи в житті мені не було так боляче. Я відчував, що мене відносить. Саме так — відносить.

Я чув тепер зловісний звук — наче гуркіт у моєму горлі. Я молив Небо, щоб Енн і діти не опинилися поряд. Це б їх дуже налякало. Я благав Бога не дати їм почути той страхітливий звук, захистити від цього жахіття.

І тоді у мене в голові промайнула думка: «Кресе, ти помираєш». З усіх сил я намагався вдихнути, але рідина, що накопичилась у дихальному горлі, не пропускала повітря. Я почувався кволим і важким, зав'язлим у гуці.

Хтось був поруч із ліжком. Знову та фігура.

— Не опирайся цьому, Кресе, — промовила вона.

Я лише розлютився від цих слів. Хоч би що це було, воно хотіло моєї смерті. Я опирався цьому. Не дамся. «Енн! — подумки кликав я. — Втримай мене! Не дай їм мене забрати!»

Я знову відчував, що мене відносить. Мене раптом осяянула жахлива думка, що поранення були занадто важкими. Я відчув миттєву слабкість. А тоді — щось зовсім

незвичайне. *Лоскіт*. Знаю, це дивно. Безглуздо. Але це так. *Лоскіт* по всьому тілу.

Ще одна зміна. Я був уже не в ліжку, а в якійсь колисці. Я відчував, як вона гойдається туди-сюди, туди-сюди. Глибоко всередині я чув тоненький тріскіт. Такий звук буває, коли повільно знімаєш бинти. Болю було вже менше — поступово вщухав.

Злякавшись, я намагався знову відчутти біль. І він повернувся за кілька секунд, навіть гірший. Уже в агонії, я тримався за нього щосили. Він означав, що я ще живий. *Я не дамся.*

«Енн! — подумки кричав я, благаючи. — Втримай мене!»

Марно. Я відчував, як життя витікає з мене, чув звуки навколо, тепер голосніші. Чув, як рвуться сотні тоненьких ниточок. Я не відчував уже ані запаху, ані смаку. Чутливість покинула пальці ніг, потім усі стопи. Від низу до гори ноги німіли. Я докладав усіх зусиль, аби знову їх відчутти, але не міг. Щось холодне поступово пронизувало мій живіт, мої груди. Доповзло до серця, наче кригою огорнуло. Я чув, як серце б'ється, повільно, зовсім повільно, наче траурний барабан.

Я раптом усвідомив, що відбувається в сусідній кімнаті. Я бачив літню жінку, яка лежала там, розметавши на подушці пасма сивого волосся. Жовта шкіра, руки, схожі на пташині лапи. Рак шлунка. Хтось сидів поряд, розмовляючи тихо. Донька. Я вирішив, що не хочу цього бачити.

За мить я полишив кімнату і був знову в себе. Біль майже зовсім стих. Я не міг відновити його, хоч як намагався. Я чув звук, схожий на дзижчання — саме так, дзижчання. Далі рвалися ниті. Я відчував, як усередині згортається кожна з них, обриваючись.

Щось холодне ворухнулося знову. Воно рушило далі, досягло голови. Решта все онімело.